

Love der regulerer tilplantningen med energiafgrøder

2 meter bræmme

Vandløbsloven (LBK nr. 927 af 24/09/2009):

§ 69. Dyrkning, jordbehandling, plantning, jf. dog § 34, terrænændring, anbringelse af hegn, jf. dog § 29, og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m langs naturlige eller i regionplanen højt målsatte vandløb og søer. Bestemmelsen gælder dog ikke for isolerede søer under 100 m².

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:
§ 69 giver ikke mulighed for at dispensere for plantning af energiafgrøder og der kan derfor ikke plantes energiafgrøder indtil 2 meter fra kronekanten på vandløb omfattet af 2 meter bræmme bestemmelserne.

Arbejdsbælter:

Vandløbsloven (LBK nr. 927 af 24/09/2009) § 69:

Stk. 2. Vandløbsmyndigheden kan i regulativer for offentlige vandløb fastsætte bredden af det areal, det i øvrigt er nødvendigt at råde over ved maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejder i henhold til § 31, stk. 1.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:
I de fleste regulativer på offentlige vandløb er der indført en passus, der giver vandløbsmyndigheden ret til et arbejdsbælte

i forbindelse med vandløbsvedligeholdelsen. I de fleste regulativer er der anført et arbejdsbælte på op til 8 meter.

I Ikast-Brande Kommune er det derfor ikke muligt at beplante med energiafgrøder inden for de 8 meter. Derved har Ikast-Brande Kommune mulighed for at udføre den bedst mulige vandløbsvedligeholdelse. Energiafgrøder i arbejdsbæltet vil desuden kunne sprede sig ud i 2 m bræmmerne og bortskygge vegetationen i vandløbene, og derved forringe muligheden for at leve op til målsætningen i forhold til de kommende vandplaner. Det har i flere år været praksis på udvalgte strækninger, at fjerne pil langs vandløbene for at beskytte vandløbets liv og sikre at vandløbene kan ses i landskabet.

Randzoner

591 af 14/06 2011. Lov om randzoner (Træder i kraft efter ministerens bestemmelse)

§ 1. For alle åbne vandløb i landzone og for søer med et overfladeareal på mere end 100 m² i landzone gælder, at der efter reglerne i denne lov i en randzone på indtil 10 m fra bredden ikke må foretages gødskning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Stk. 2. Forbuddene i stk. 1 gælder ikke for arealer, der anvendes til skov, have, park el.lign.

§ 2. I randzonerne må der uanset § 1, stk. 1, ske dyrkning af vedvarende græs og flerårige energiafgrøder, hvis dyrkningen foregår uden anvendelse af gødskning og sprøjtning, og hvis det i øvrigt ikke er i strid med anden lovgivning.

Stk. 2. Flerårige energiafgrøder må dog kun dyrkes i randzonen, hvis der dyrkes tilsvarende afgrøder på de landbrugsarealer, der grænser op til randzonen.

§ 3. § 1, stk. 1, finder ikke anvendelse for de arealer, der ligger inden for de 2-meter-bræmmer, der gælder efter § 69 i lov om vandløb.

Okker

Okkerloven (LBK nr. 934 af 24/09/2009):

§ 2. Udgrøftning og dræning inden for jordbrugserhvervet må i nærmere afgrænsede områder, der fastsættes af miljøministeren, ikke påbegyndes uden godkendelse efter § 3.

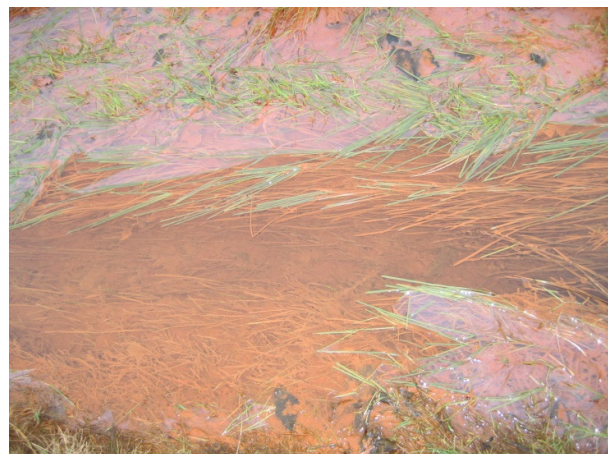
Stk. 2. Ved udgrøftning og dræning forstås enhver aktivitet påbegyndt efter lovens ikrafttræden, hvorved grundvandsstanden sænkes i de i stk. 1 nævnte områder.

§ 3. Ansøgningen om godkendelse skal indgives til kommunalbestyrelsen og være ledsaget af fornødne jordbundsundersøgelser.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om godkendelse i sager, hvor der ikke fastsættes vilkår om etablering af okkerrensingsanlæg.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:

Ikast-Brande kommune anser beplantning med energiafgrøder som værende omfattet af Okkerloven, idet de kan forårsage en grundvandssænkning pga. deres store fordampning, og specielt poplens dybdegående rodsystem kan forårsage en grundvandssænkning. Beplantning med flerårige energiafgrøder må derfor ikke foretages på arealer beliggende inden for områder udpeget som okkerklasse I og II. Der kan søges dispensation, men en dispensation kan kun gives på baggrund af tilstrækkelige jordbundsanalyser, hvis disse viser et lavt pyritindhold i jorden. Udgifterne til analyserne afholdes af ansøger.

Okker i et vandløb

Sø og Å-beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 933 af 24/09/2009 samt BEK nr 824 af 01/07/2011):

§ 16. Der må ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra søer med en vandflade på mindst 3 ha og de vandløb, der er registreret med en beskyttelseslinje i henhold til den tidligere lovgivning.

Pr. 1. Juli 2011 blev lovgivningen ændret således at forbuddet ikke gælder for tilplantning med henblik på dyrkning af flerårige energiafgrøder (pil, poppel, rødel, ask og hassel), der plantes uden for områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder. Betingelsen er at afgrøderne skal høstes mindst hvert tiende år og er området udlagt som uønsket skovrejsningsområde skal der høstes mindst hvert femte år.

Ønskes der plantet nærmere end 300 meter fra internationale naturbeskyttelsesområder skal tilplantningen være godkendt af kommunen.

Fortidsmindebeskyttelseslinje

Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 933 af 24/09/2009):

§ 18. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af arealet inden for 100 m fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende.

Stk. 2. Forbuddet i stk. 1 gælder ikke for 1) landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:

Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer. Både den generelle betydning af fortidsminderne i landskabsbilledet, indsyn til og udsyn fra fortidsminderne skal sikres med bestemmelsen. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne, idet der ofte er særlig mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder.

Plantning af flerårige energiafgrøder indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen er omfattet af forbuddet, idet energiafgrøder opfattes som tilplantning.

I Ikast-Brande Kommune vurderes hver sag individuelt i forhold til hvordan tilplantningen påvirker ind- og udsyn fra fortidsmindet. Endvidere høres Herning Museum i hver enkelt sag for at vurdere hvorvidt energiafgrøders kraftige rødder kan skade de eventuelle kulturlevn der ofte ligger begravet i nærheden af de beskyttede fortidsminder.

§ 3 beskyttede naturarealer

Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 933 af 24/09/2009):

§ 3. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Stk. 2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af

- 1) heder,
  - 2) moser og lignende,
  - 3) strandenge og strandsumpe samt
  - 4) ferske enge og biologiske overdrev,
- når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:

Baggrunden for beskyttelsen af naturtyperne er den fremadskridende forringelse og reduktion af de udyrkede og ekstensivt udnyttede naturarealer og den trussel, det er mod ønsket om at bevare naturen med dens bestand af vilde planter og dyr samt deres levesteder.

Plantning af energiafgrøder på § 3 arealer vil i alle tilfælde medføre en tilstandsændring og der vil derfor ikke kunne dispenseres fra naturbeskyttelsesloven til beplantning med energiafgrøder i § 3 områder.

I forhold til beplantning **op til** § 3 arealer er der en række problemstillinger, som strider mod formålet med § 3. Problemstillingerne er:

§ 3 naturtyper:

Energiafgrøder kan fordampe op til dobbelt så meget vand som der falder nedbør i løbet af et år. Afhængig af det tilplantede areals størrelse og jordbundstype vil det kunne sænke vandspejlet lokalt og bevirke at tilstødende fugtige § 3 områder vil blive påvirket negativt pga. udtørring – i særdeleshed i sommerperioden hvor de fugtige § 3 naturtyper er sårbare overfor yderligere udtørring.

Energiafgrøder har en voldsom tilvækst. Den kraftige tilvækst resulterer også i en stor produktion af blade som fældes om efteråret. Bladfaldet kan værre så

Bladfald fra pil

Foto: K. Bollerup

massivt, at det vil ændre tilstanden af tilstødende § 3 områder – både tørre og fugtige.

Højere træer vil kunne skygge tilstødende arealer og således påvirke det lokale klima og dermed føre til tilstandsændringer i de plante- og dyresamfund der er tilknyttet de skyggede områder.

Energiafgrøder kan have et stort spredningspotentiale. De spreder sig typisk via frø, rodsrud og spiring fra løse plantefragmenter. Via avl har man minimeret tendensen til rodsrud og frødannelse sker sjældent hos pil, da de høstes hvert 1-3 år. Poppel er enkønnet og man planter oftest kun med et køn og undgår derved bestøvning. Spredning via plantefragmenter kan specielt forekomme i forbindelse med høst. De nye planter er dog meget følsomme overfor ukrudt og vil derfor nok som oftest blive kvalt. Spredning via plantefragmenter kan dog udgøre et problem, hvor der er bar jord og tilstrækkelig med fugt.

§ 3 vandløb, vandhuller og søer:

Fordampningen er også her et problem. Store arealer med energiafgrøder kan påvirke vandspejlet så meget at § 3 beskyttede vandløb risikerer helt at sommerudtørre med fatale konsekvenser for den flora og fauna der er afhængige af vand.

Skygning og bladfald er ligeledes et problem. Skygning ændrer temperatur- og lysforhold. Bladfald kan ændre de fysiske og kemiske forhold i vandløbet eller søen.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:

For at undgå ændringer på nærtliggende § 3 naturtyper, vandløb og vandhuller/søer har Ikast-Brande Kommune indført en 10 meter zone til al beskyttet natur, hvor tilplantning ikke er tilladt.

Den dyrkningsfrie zone kan fungere som kørsels-/arbejdsbælter og kan derfor stadig indgå i lodsejerens samlede støtteberettigede areal.

Natura2000

Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (BEK nr. 408 af 01/05/2007):

§ 7 og **§ 8**: Sammenfattet så skal en eventuel påvirkning af et Natura 2000 område vurderes i forhold til tilladelser, godkendelser og dispensationer for en række aktiviteter efter gældende love.

Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 933 af 24/09/2009)

§19b. I internationale naturbeskyttelsesområder skal der inden iværksættelse af de aktiviteter, der er nævnt i bilag 2 til loven, gives skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen med henblik på en vurdering af virkningen på området under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Udvalgte punkter på bilag 2:

Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.

Ændring i tilstanden af søer, heder, moser og lignende, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, der ikke opfylder størrelseskravet i § 3.

Væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller høslet.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:

Natura 2000 er betegnelsen for et netværk af beskyttede naturområder i EU. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

I forbindelse med plantning af energiafgrøder indenfor Natura 2000 områder skal det vurderes hvorvidt det kan påvirke områdets udpegningsgrundlag. Nationalt Center for Miljø og Energi (tidligere DMU) argumenterer for at tilplantning med energiafgrøder indenfor å-beskyttelseslinjen nærmere end 300 meter fra et Natura2000 område kan påvirke dets udpegningsgrundlag.

I Ikast-Brande Kommune vil hver sag som er omfattet af kravet om anmeldelsespligtige aktiviteter eller er af § 8 i *Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder* blive vurderet individuelt, da kommunen er forpligtiget til at sørge for, at de naturtyper eller arter, der er på udpegningsgrundlaget i det pågældende Natura2000 område, sikres gunstig bevaringsstatus.

Bilag IV-arter

Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 933 af 24/09/2009):

§ 29 a. De dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter.

Stk. 2. Yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til loven, må ikke beskadiges eller ødelægges.

Ikast-Brande kommunes administration i henhold til loven:

Der kan ikke dispenseres til dyrkning af energiafgrøder indenfor områder der er yngle- og rasteområder for bilag IV arter (bilag 3 til Naturbeskyttelsesloven).

Kommuneplanen

Bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur (BEK nr. 637 af 10/06/2010)

§ 9. I områder, hvor skovplantning er uønsket ifølge et landsplandirektiv eller en endeligt vedtaget og offentliggjort kommuneplan, må der ikke foretages skovplantning eller tilplantning med henblik på dyrkning af flerårige energiafgrøder af vedtypen, der høstes med længere mellemrum end hvert femte år. Forbuddet omfatter ikke etablering af bevoksning ved selvsåning.

Stk. 2. Kommunen kan, hvor særlige forhold taler for det, efter ansøgning meddele tilladelse til skovplantning eller tilplantning med henblik på dyrkning af flerårige energiafgrøder af vedtypen, der høstes med længere mellemrum end hvert femte år, i de i stk. 1 nævnte områder. Ansøgningen indgives til kommunen på et særligt skema, der fås ved henvendelse til kommunen, Plantedirektoratet eller på direktoratets hjemmeside. Ansøgningen skal indeholde oplysning om beliggenheden af den påtænkte plantning og udstrækning heraf, samt en nærmere begrundelse for ønsket om at gennemføre den påtænkte plantning.

Stk. 3. Kommunen sender samtidig afgørelser efter stk. 2 til Plantedirektoratet og de klageberettigede organisationer nævnt i stk. 4.

Grøn Kølleguldsmed

Foto: C. Kathborg

Ikast-Brande Kommunes administration i henhold til loven:

Retningslinje for områder hvor vi ikke ønsker skovrejsning:

I kommuneplanen er der udpeget områder, hvor vi ikke ønsker, at der skal plantes skov. Dyrkning af pyntegrønt og juletræer er undtaget.

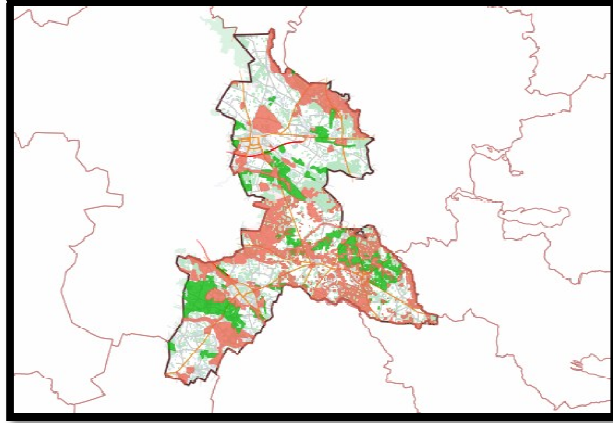
Skovrejsning er uønsket der, hvor tilplantningen vil være uforenelig med at bevare særlige landskabelige træk. Det kan for eksempel være større fredninger af landskaber, lavbundede arealer i de store dalsystemer og værdifulde og vidtstrakte udsigter i ådale.

Tilplantning med skov er heller ikke foreneligt med ønsket om at bevare beskyttede åbne naturtyper, som for eksempel hede, overdrev, moser, enge eller særlige kulturhistoriske steder som omgivelser til kirker og arealer, der indgår i den nationale kulturarv.

Skovrejsning er heller ikke ønsket på de bedste landbrugsjorder, i råstofområder eller ved større tekniske anlæg, som vejanlæg og vindmølleområder. Skov er heller ikke ønsket på arealer, der er reserveret til andre formål, f.eks. byudvikling, eller er udpeget som områder, der skal bevares for deres landskabelige eller geologiske værdier.

Kommunen kan dog udpege arealer til skovrejsning i de råstofgrave, der er udnyttet og efterbehandlet.

Muligheden for at få en tilladelse til at rejse skov, i områder der er udpeget som skovrejsning uønsket, afhænger af baggrunden for udpegningen. Generelt skal en ansøgning om skovrejsning i disse områder beskrive de særlige forhold som gør, at der kan tillades skovrejsning netop der.

et (lyserød) ifølge